

Η άγνωστη ιστορία των Γερμανών που κατά τη διάρκεια της Κατοχής αυτομόλησαν στις δυνάμεις των ελλήνων ανταρτών

Της **Κατερίνας Ροββά**

Την άγνωστη ιστορία των αυτόμολων της Βέρμαχτ, των γερμανών στρατιωτών που προσχώρησαν στις δυνάμεις της Αντίστασης κατά τη διάρκεια της Κατοχής, φέρνει στο φως για πρώτη φορά η αναδίφηση ενός έλληνα ερευνητή σε γερμανικά αρχεία. Η έρευνα του Χαράλαμπου Αλεξάνδρου αποκαλύπτει ονόματα, γεγονότα, συγκινητικές μαρτυρίες και άγνωστες πτυχές, όπως το σχέδιο εξέγερσης και απελευθέρωσης του Βόλου από αυτόμολους της Βέρμαχτ τον Σεπτέμβριο του 1944. Περισσότεροι από 200 γερμανοί στρατιώτες εκτελέστηκαν στην Ελλάδα από τα SS για «προδοσία», ανάμεσά τους φωτεινές μορφές, όπως ο Heinz Steyer, ο οποίος λίγο πριν πεθάνει φώναξε αγέρωχα στους εκτελεστές του: «Σε κανέναν δεν αρέσει να πεθαίνει, αλλά πρέπει να πεθάνω για την ελευθερία της Γερμανίας και της Ελλάδας, αυτή είναι η δική μου τιμή!».

Οι «Wehrunwuerding»

Εχοντας ερευνήσει αρχεία από το Βερολίνο και το Φράιμπουργκ, τηλεγραφήματα της γερμανικής διοίκησης και έναν πολυσέλιδο φάκελο γερμανού αξιωματικού, ο Χαράλαμπος Αλεξάνδρου εξηγεί στα «ΝΕΑ» πως η πλειονότητα των αυτόμολων ήταν αντιφασίστες – κομμουνιστές και σοσιαλδημοκράτες – οι οποίοι είχαν αναπτύξει δράση πριν από τον πόλεμο.

Είχαν φυλακιστεί και χαρακτηριστεί «Wehrunwuerding», δηλαδή ακατάλληλοι για στράτευση. Παρ’ όλα αυτά, οι τρομερές απώλειες που υπέστη η πολεμική μηχανή των Ναζί στο Ανατολικό Μέτωπο, οδήγησαν τον Οκτώβριο του 1942 στην ίδρυση της «Αφρικανικής Μεραρχίας 999» η οποία περιελάμβανε τους ανεπιθύμητους αντιφασίστες και άλλους ποινικούς. Μετά από ειδική εκπαίδευση σε στρατόπεδο της Βάδης οι «ακατάλληλοι» εστάλησαν στην Αφρική. Κι από εκεί σε Ελλάδα και Γιουγκοσλαβία. «Ορισμένοι ήταν τόσο μπαρουτοκαπνισμένοι και ξεψαρωμένοι»,

Phoca PDF

διηγείται ο ερευνητής, «ώστε πριν φύγουν για την Ελλάδα, όταν τους ζητούσαν κάποια εργασία απαντούσαν χαριτολογώντας: «Τώρα έχω άλλη δουλειά, φεύγω για το αρχηγείο των ανταρτών»».

Από τον Απρίλιο του 1944 ο ΕΛΑΣ προσπάθησε συστηματικά να προσελκύσει στρατιώτες των «πειθαρχικών ταγμάτων» με προκηρύξεις στο αντίπαλο στρατόπεδο και με εκκλήσεις πρώην στρατιωτών της Βέρμαχτ που δημοσιεύονταν στην εφημερίδα «Ελεύθερη Ελλάδα». Πολλοί ακολούθησαν. Και συνεργάστηκαν με την Αντίσταση. Ανάμεσά τους και υψηλόβαθμοι, όπως ο υπολιμενάρχης Βόλου Otto Engel, ο οποίος υπήρξε πληροφοριοδότης των μυστικών υπηρεσιών του ΕΛΑΣ.

? ?????????? ??? ????

«Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αυτομόληση Γερμανών επί ελληνικού εδάφους συντελέστηκε στη Μαγνησία», λέει ο κ. Αλεξάνδρου: «Εκεί, στο 54ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ, είχαν προσχωρήσει 123 οπλίτες, υπαξιωματικοί και αξιωματικοί, Γερμανοί και Αυστριακοί, ενώ οι αυτόμολοι ήταν πανελλαδικά εκατοντάδες. Μόνο στον ΕΛΑΣ το καλοκαίρι του 1944 περιλαμβάνονταν 600». Τα ονόματα και τα βιογραφικά 94 αυτόμολων της Μαγνησίας κατέγραψε ο ίδιος μαζί με τα υπόλοιπα ντοκουμέντα της έρευνάς του στο πρόσφατο βιβλίο με τίτλο «Αυτόμολοι της Βέρμαχτ στο 54ο Σύνταγμα ΕΛΑΣ – Το XXI/999 ποινικό τάγμα στη Μαγνησία».

Σε αυτό περιγράφεται για πρώτη φορά, μέσα από τις αφηγήσεις αυτόμολων, το σχέδιο εξέγερσης δεκάδων γερμανών στρατιωτών, που ανήκαν στο 21ο Τάγμα της Μεραρχίας 999, στον Βόλο τον Σεπτέμβριο του 1944. Σε συνεργασία με τον ΕΛΑΣ θα επιχειρούσαν επίθεση στη φρουρά και απελευθέρωση της πόλης. Η επιχείρηση προδόθηκε, κάποιοι εκτελέστηκαν άμεσα ενώ άλλοι δραπέτευσαν. «Δεκαέξι ώρες φόβου, περιπλανιόμασταν στη χώρα του πουθενά», έγραψε αργότερα ο Willi Schrade, ένας από τους ηγέτες των γερμανών αυτόμολων στη Μαγνησία, περιγράφοντας μια απελπισμένη πορεία 30 χιλιόμετρων από την Αγριά προς την Ανω Κερασιά. Βάδιζαν «τυφλοί στο άγνωστο», διηγείται ο κ. Αλεξάνδρου, ο οποίος είναι, επίσης, πρόεδρος του Κέντρου Ιστορίας – Πολιτισμού Κερασιάς. Φτάνοντας στο χωριό εκτυλίχθηκαν κινηματογραφικές σκηνές: «Οι κάτοικοι μας κοίταζαν σαστισμένοι. Χρειάστηκαν λίγες φράσεις επεξήγησης για να μετατρέψουν την αμηχανία σε ενθουσιασμό. Επρεπε σχεδόν να αμυνθούμε στους ορμητικούς χαιρετισμούς τους. Ανδρες, γυναίκες, νέοι και γέροι μας είχαν περικυκλώσει και σε λίγο είχε μαζευτεί σχεδόν όλο το χωριό», έγραφε ο Schrade. «Ο υπέρμετρος ενθουσιασμός και η συμπάθεια με συνεπήρε. Δεν μπορούσα να φανταστώ τέτοιου είδους αποδοχή. Ερείπια και κατεστραμμένα παράθυρα υπήρχαν παντού, σιωπηροί μάρτυρες του πόνου που είχε προκαλέσει ο στρατός του Χίτλερ σε αυτόν το μικρό θαρραλέο λαό. Και οι άνθρωποι αυτοί ζητωκραύγαζαν για μας, χωρίς να ενοχλούνται από τις στολές μας, που δεν διέφεραν σε τίποτε από αυτές των βασανιστών τους. Σε τίποτε; Οχι, οι γύπες με τους αγκυλωτούς σταυρούς έλειπαν από πάνω μας. Βρίσκονταν πολλές ώρες πίσω, στη σκόνη της ελληνικής γης…».

Μετά την απελευθέρωση

Οι αυτόμολοι εντάχθηκαν στο 54ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ και πολέμησαν στο πλευρό

Phoca PDF

των ανταρτών. Παρέμειναν στον Βόλο μέχρι τις αρχές Δεκεμβρίου και εξέδιδαν την εβδομαδιαία εφημερίδα «Αλήθεια» που διανεμόταν στο στρατόπεδο των γερμανών αιχμαλώτων. Τα βάσανά τους δεν τελείωσαν, όμως, με την απελευθέρωση. Κάποιοι σκοτώθηκαν στον δρόμο της επιστροφής, άλλοι κατάφεραν, μετά από σκληρές συνθήκες ή αιχμαλωσία, να φτάσουν στην κατεστραμμένη πατρίδα τους, όπου συχνά αντιμετωπίστηκαν εχθρικά. Ενδεικτική περίπτωση ο Ludwig Gem, επικεφαλής των δραπετών της Μαγνησίας: «Οταν επέστρεψε στη χώρα του, τον κοίταζαν με... μισό μάτι. Ετσι αναγκάστηκε να λέει πως πιάστηκε αιχμάλωτος και δεν ήταν αντιφρονούντας στο καθεστώς. Επρεπε να περάσουν αρκετά χρόνια μέχρι να αναγνωριστεί η δράση του».

Ο Gem, ο Schrade, ο Bartz, ο Reinhardt και εκατοντάδες άλλοι, κατάφεραν να τιμήσουν την ιστορία του ανθρώπου. Πολέμησαν τον φασισμό υπερβαίνοντας τα δεσμά του φόβου και ενός κίβδηλου πατριωτισμού. Αυτές τις ανυπέρβλητες στιγμές έμελλε να τις ζήσουν σε μια μικρή γωνιά της Γης, 2.300 χιλιόμετρα μακριά από την πατρίδα τους. Κι όσοι επέζησαν θα τις περιέγραφαν μέχρι το τέλος της ζωής τους με τα φωτεινότερα χρώματα: «Είπα αντίο στους έλληνες συμπολεμιστές μου», έγραψε ο Schrade. «Αντίο σ’ αυτόν τον λαό, που όχι μόνο μπορούσε να πολεμάει γενναία, αλλά ήταν αφοσιωμένος εξίσου παθιασμένα στους πραγματικούς του φίλους».

ΠΗΓΗ: ιστοσελίδα www.in.gr, 8.02.2021

Phoca PDF